

Külföldi szakmai utazási lehetőségek könyvtárosoknak

Kovács Lászlóné

Meglehetősen kevés azoknak a szakmai utaknak a száma, amelyek könyvtárosok rendelkezésére állnak. Főleg vidéken érzik úgy a szakemberek, hogy a budapestiekkel nem egyenlő eséllyel indulnak a központi elosztású kulturális csereutaknál. Az évente a Művelődési Közlönyben meghirdetett ösztöndíjas utakon kívül a Magyar Könyvtárosok Egyesületénél lehet még a munkaterv szerinti egy-kéthetes utakra, valamint a minden évben az egyéves USA-beli Gombóc ösztöndíjra jelentkezni az egyesületi tagoknak. Sok nagykönyvtárnak van saját intézményközi kapcsolata, elsősorban a volt szocialista országbeli társintézményekkel. Az ezeknek a keretében megvalósítható utakból sokszor még "raktáron is maradnak". A hosszabb, a nyelvtanulást és szakmai továbbképzést egyaránt szolgáló külföldi utakból azonban nincs választék. Pedig bizonyára sok, elsősorban pályakezdő vagy egyetemista fiatal vállalná, hogy hosszabb időt külföldön eltöltve növelje szakmai és nyelvi ismereteit. Meggyőződésem, hogy helyi kezdeményezéssel található lehetőségek. Ezt elsősegítendő szeretnék néhány külföldi lehetőségről beszámolni, amelyek ugyan elsősorban vagy a fejlett nyugati országok számára, vagy a fejlődő országok támogatására létesültek, de talán a mi országunk vállalkozó kedvű, agilis könyvtáros szakemberei is hozzájuthatnak egy-egy ösztöndíjhoz, cserelehetőséghez.

LIBEX

A walesi Aberystwyth-ben működteti a Library Association a University College of Wales könyvtárosképző tanszékével közösen a könyvtárosok nemzetközi cseréjét közvetítő LIBEX (Bureau for International Library Staff Exchange – Department of Information and Library Studies, UCW Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Dyfed SY23 3AS Wales, Great Britain) nevű forrásközpontot. A központ csak címek közvetítését vállalja, a feleknek közvetlenül kell egymással megállapodniuk a részletekben. Kérésre jelentkezési lapot küldenek az érdeklődő vállalkozóknak, amelyen azok, munkáltatójukkal előzetesen megállapodva, csereként felaánlhatják munkakörüket, lakásukat, a fizetési feltételek további megállapodás tárgyát képezik. A LIBEX térítésmentesen gépi nyilvántartásba veszi a jelentkezők adatait, és mindaddig adatbázisában tartja, amíg aktív érdeklődés mutatkozik az ajánlat iránt. Érdektelenség esetén három hónap elteltével törli a rekordot. A LIBEX az ajánlattevők listáját rendszeresen megküldi az érdekelteknek, a jegyzéken az intézmény, helység és feladatkör szerepel, valamint a csereként választott célszág kódja, országok szerinti csoportosításban. Az OPEN jelölésűeknél az ajánlattevő nem szab korlátokat, azaz kész bármelyik országbeliikkel cserélni. A legutóbbi ilyen listán az alábbi OPEN lehetőségek szerepelnek:

Ausztrália

Headland College Library, s. Headland; könyvtártechnikusi munkakör,
South Australian College of Advanced Education, szakreferensi munkakör.

Egyesült Államok

California State College, Bakersfield; referenz könyvtárosi munkakör,
University of Missouri-Kansas City, Health Sciences Library; könyvtárosi munkakör,
Oregon City Public Library; katalogizáló munkakör,
Los Alamos Schools, New Mexico; eszköztári koordinátori munkakör,
Ohio University Library; különféle munkakörök.

India

Union Biblical Seminary, Bibwewadl, Maharashtra, főiskolai könyvtár;
könyvtárosi munkakör.

Írország

Dublin Public Libraries; referenz könyvtárosi munkakör.

Mexikó

Főiskolai könyvtár, Hmeroteca Nacional, Centro Cultural Universitario, Ciudad
Universitaria; munkakör megjelölés nélkül.

Nagy-Britannia

Boumville College of Further Education, Birmingham; oktatói munkakör,
Queen's University of Belfast; oktatói munkakör,
British Library Document Supply Centre, Boston Spa, Yorkshire; raktári
felügyelői munkakör.

Német Szövetségi Köztársaság

Kellinghausen Öffentliche Bibliothek; gyerekkönyvtárosi munkakör.

Nigéria

Bayero University Library; referenz könyvtárosi munkakör.

Dél-Afrikai Köztársaság

Albany Museum, Grahamstown; könyvtárosi munkakör.

Sajnos a magyar könyvtárosok esélyegyenlősége a feltételek terén nem azonos a fejlett ipari országokbeli könyvtárosokéval, több okból sem. A hosszabb külföldi tartózkodásra elsősorban vállalkozni tudó fiatal korosztálynak általában ritkán van olyan önálló lakása, amelyet csereképpen fel tudna ajánlani. A könyvtáros jövedelmek jelentős eltérése miatt legfeljebb Magyarország kedvező nemzetközi megítélése, híre miatt képzelhető el, hogy valaki ezt választaná célországának. Ha talál is valaki cserepartnert, sok problémát jelenthet a magyar bürokrácia, nehézség. - Reméljük azonban, hogy az eddigi akadályok, mint például, hogy hogyan fizessenek munkabért másnak, mint az ott státuszban lévő magyar munkavállalónak?, hogyan lakhat egy idegen tartósan az adóhatóság, rendőrség "rosszallása" nélkül egy magyar állampolgár lakásában, stb. - rövidesen elhárulnak. További kérdések is felmerülhetnek a munkáltató részéről: mit kezdjen egy magyarul nem beszélő külföldi munkaerővel? Ez utóbbi problémához egy-két gondolat: a magyar fogadó könyvtár személyzetének nyelvyakorlását igen hatékonyan tudná szolgálni egy világnyelvet beszélő "vendégmunkás", vagy például a számítógépesítés kezdeti stádiumában még egy pályakezdő fiatal diplomás is tudna segíteni sok könyvtárban akár adatbevitellel, esetleg programozással.

Annak, hogy valóban Európához tudunk-e tartozni, jó fokmérője lehet, hogy el lehet-e intézni egy olyan cserekapcsolatot, amelynek megoldására számos európai és nem csak európai országban is van példa.

Ösztöndíjas lehetőségek könyvtárosoknak, információs szakembereknek

Robert Vosper IFLA ösztöndíj. Az IFLA alelnöki tisztjét 1971-1976 között betöltő Robert Vosper amerikai könyvtárossal elnevezett ösztöndíjat a Council on Library Resources (Washington DC, USA) alapította és az IFLA Headquarters kezeli. 1989-től három éven keresztül évente négy, egyenként 10 000 US dolláros ösztöndíjért lehet folyamodni. Az ösztöndíjra azok a kimagasló tevékenységet folytató könyvtárosok pályázhatnak, akik az IFLA magprogramokkal (UBCIM-Universal Bibliographic Control and International MARC, UAP Universal Availability of Publications, PAC Preservation and Conservation, UDT-Universal Dataflow and Telecommunications) kapcsolatosan tevékenykednek. Az ösztöndíj időtartama egy év, amely esetlegesen meghosszabbítható, az ösztöndíjas főleg saját intézményénél folytatja a munkát, részidőben, vagy munkaidőn kívül. Bővebbet az alábbi címen lehet megtudni: IFLA Headquarters POB 95312, 2509 The Hague, Netherlands.

A luxembourgi nemzetközi egyetemi intézet (International University Institute, Secretariat, 162a avenue de la Faiencerie, Luxembourg) minden nyáron az alábbi három központjában biztosít anyagilag is támogatott szakosító továbbképzési lehetőséget információs szakembereknek: International Centre for European Research and Studies; International Centre for Comparative Law and Judicial Studies; International Centre for Political Economy.

Telekommunikációs szakterületen dolgozó diplomások számára ítélt oda évente 500 db tizenkét hónapos ösztöndíjat a Nemzetközi Telekommunikációs Egyesülés. Az ösztöndíj az utazási kiadásokat, megélhetési költséget és biztosítási díjat, esetenként

nyelvi továbbképzést is tartalmaz. Cím: Secretary General, International Telecommunications Union, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 20, Swiss.

Az Intergovernmental Bureau of Informatics (IBI) egy hónaptól négy évig terjedő olaszországi ösztöndíjat ajánl informatikai tanulmányok folytatására az IBI tagországok jelentkezői számára. Feltétel: angol, francia vagy spanyol nyelv ismerete. Cím: Department of Cooperations, Intergovernmental Bureau for Informatics POB 10253, Viale Civiltà del Lavoro 23, Roma, Italy.

A Library of Congress kilenchnapos bentlakásos programja (Intern Program) képzési és továbbképzési célokat szolgál: oktatási programokból, szemináriumokból, gyakorlati munkából és tapasztalatcsere látogatásokból áll. 1989/90-ben először külföldiek is pályázhatnak rá, elsősorban nemzeti könyvtárak és intézmények olyan munkatársai, akik a központi szolgáltatások területén dolgoznak. Az Intern Program fő célja az, hogy a könyvtári csúcstechnika iránt érdeklődő és fogékony szakemberek részesüljenek magas szintű képzésben. Cím: Library of Congress, Washington D.C. 20540, USA.

A Cunningham Memorial International ösztöndíjat az amerikai Medical Library Association ítéli oda azoknak, akik legalább két éve orvosi könyvtárban dolgoznak és jó nyelvismerettel rendelkeznek. A hathónapos USA-ban vagy Kanadában eltöltendő ösztöndíjas lehetőség az útiköltségeket nem fedezi. Cím: Medical Library Association, 919 North Michigan Avenue, Suite 3208 Chicago, IL 60611, USA.

International Graduate Information Studies School (IGISS) annak a nyári kurzusnak a neve, amelyet a University College of Wales kínál 1990. július 3. - augusztus 17. között Aberystwyth-ben. A továbbképzés tematikája: számítógépesítés, menedzserképzés, valamint médiaismeret. A program részét képezi a szakmai szempontból érdekes intézmények meglátogatása. Felvilágosítást az alábbi címen lehet szerezni: Donald Mason, Department of Information and Library Studies, The University College of Wales, Llanbadarn Fawer, Aberystwyth, Dyfed SY23 3AS, Wales.

A genfi székhelyű International Telecommunication Union (IUT) 12 havi ösztöndíjas lehetőséget kínál telekommunikációs hálózatok fejlesztésének, tervezésének, szervezésének és működtetésének tanulmányozására. Az ENSZ minden tagállama számára nyitott a lehetőség, az ösztöndíjak az egyes országok kormányától igényelhetők. A jelentkezők alapismeretekkel kell rendelkezzenek a matematika és a telekommunikáció területén. Az IUT az utazási és szállásköltségeket, valamint a beteg- és balesetbiztosítást fedezi. Bővebb információk az alábbi címről kérhetők: International Telecommunication Union, Places de Nations, 1211 Geneve 20, Swiss.

A lyoni Ecole Nationale Supérieure de Bibliothécaires könyvtárosképző főiskolán 1990 októberében egyéves tudományos információs és dokumentációs posztgraduális kurzus indul. Elvégzésével főiskolai diploma szerezhető számítógépes információkeresés vagy közművelődési média központok kezelése szakterületeken. A továbbképzési lehetőséget négyéves felsőfokú intézményi diplomával rendelkezők vehetik igénybe. Előnyben részesülnek azok, akik hazájukban információs vagy dokumentációs központ munkájáért felelősek. A tandíj 2500 francia frank. A jó francia nyelvismeret feltétel. Ösztöndíj lehetőség a felvétellel automatikusan nem jár, ezért külön kell folyamodni a francia követségek tudományos és kulturális tájékoztató központjához vagy a FAO-hoz,

az OMS-hez vagy UNIDO-hoz. Jelentkezési lapot az alábbi címen lehet igényelni: French National Commission for UNESCO, 42 avenue Raymond Poncaré, 75115 Paris.

Egyéb ösztöndíjas lehetőségek

Az UNESCO összeállított egy kiadványt (Study abroad / Etudes á l'étranger / Estudios en el extranjero. - 26. vol. 1989-1990-1991. - Paris: Unesco, 1989. - 1408 pp. - ISBN 92 3 002531 3/ mintegy 3000 egyetemi, főiskolai és egyéb továbbtanulási lehetőségről, amelyeket nemzetközi szervezetek, kormányok és közintézmények, valamint privát személyek által támogatott alapítványokból biztosítanak 120 ország oktatási intézményeiben. A kiadvány az Országgyűlési Könyvtárban megtalálható.

Valamennyi svájci intézetben való továbbtanulásra biztosít ösztöndíjat a Swiss Federal Commission for Foreign Students felsőfokú, ill. továbbképzési formában. A fejlődő országok hallgatóinak a teljes képzés időtartamára, az európai hallgatóknak 9 hónapra szól az ösztöndíj. Francia vagy német nyelv ismerete feltétel, de a támogatás kiterjeszhető előkészítő nyelvtanfolyamra is. Az ösztöndíjért folyamodók saját országuk oktatási minisztériumán keresztül jelentkezhetnek. További információk a svájci követéseken vagy az Institut for International Educationnál (809 United Nations Plaza, New York, NY 10017 USA) kérhetők.

Az Eisenhower Exchange Fellowship négyhónapos, utazást és tartózkodást fedező ösztöndíjat nyújt 35-50 éves diplomásoknak. Az ösztöndíjra az országok amerikai követségein keresztül lehet pályázni. Érdeklődni az alábbi címen lehet: Eisenhower Exchange Fellowships, Vice President for Program, 256 South Sixteenth Street, Philadelphia, PA 19102, USA.

Az International Federation of University Women (37 Quai Wilson, CH-1201 Geneva, Swiss) olyan diplomás nőknek biztosít ösztöndíjakat, akik munkájuk mellett kutatási programba kezdtek valamilyen társadalomtudományi témában.

A Rotary alapítványból (Rotary Foundation Educational Awards for International Understanding) a Rotary klubtagsággal rendelkező országok nem diplomás diákjainak biztosítanak támogatást általában viszonyossági alapon, számos szakterületen egy akadémiai évre, amelyik tetszés szerint tölthető bármelyik európai vagy amerikai egyetemen. Minden költséget fedeznek, az utazási költséget is beleértve, és ha szükséges, három hónap nyelvtérninget is. Cím: Rotary Foundation of Rotary International, 1600 Ridge Ave., Evanston IL 60201, USA. (A budapesti Rotary Club International Youth Exchange Programjának szervezője Nagy József egyetemi tanár, Budapesti Műszaki Egyetem Szervetlen Kémia tanszék.)

Könyvtári szakmai gyakorlat

A hamburgi főiskola könyvtárosképző szakának egyik hallgatója azzal a szokatlan kéréssel fordult a tanszékvezető professzorhoz, hogy könyvtári szakmai gyakorlatát a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemen szeretné megszerezni. Mivel a könyvtárunkkal évek óta kiadványcsere-kapcsolatban álló professzor engem kért meg a kérés közvetítésére, megismerkedhettem a szakmai gyakorlat feltételeivel. A hamburgi iskola

hallgatói számára a szakmai gyakorlat eltöltésére külföldi intézményekben is sor kerülhet. Ebben az esetben a hallgató maga gondoskodik az ellátásáról a választott országban. A gyakorlat ideje 23 hét, heti 36 órás munkaidővel. A gyakornok ez alatt az idő alatt fizetést nem kap. A tankönyvtárnak mindössze a gyakorlati idő letöltését kell igazolnia, a hallgatót minősíteni nem kell. Általában a legjobb tanulmányi előmenetelű főiskolások szoktak külföldi gyakorlatra vállalkozni, beilleszkedésük tehát rendszerint problémamentes.

Fentiek megismerése alapján jutottam arra az ötletre, hogy szélesebb körben kellene magyar könyvtáraknak külföldi diákok fogadására vállalkozniok, elsősorban a világnyelveket beszélő országokból. A fogadó könyvtár azt a hasznot húzhatná az akcióból, hogy a személyzet ingyen nyelvi "képzésben" (gyakorlás) részesülhetne a hallgatón keresztül, nem beszélve a kiépülő esetleges informális kapcsolatok egyéb előnyeiről. Szárnyaló fantáziámban megfordult magyar diákok külföldi intézményekbe történő gyakorlatra küldése is, aminek anyagi korlátait persze tudom. Nem tartom ugyanakkor elképzelhetetlennek egyetemi hallgatók kölcsönös cseréjének lehetőségét. Képzőintézmények kezdeményezhetnének ilyen cserekapcsolatot külföldi képzőintézményekkel (a címek gazdag választékával szolgálhat a Könyvtártudományi Szakkönyvtár). A hallgatók családoknál lakhatnának és ellátást viszonzásági alapon kaphatnának. Egy ilyen út szakmai hasznát gondolom, szükségtelen részletezni, de nyomatékosan hangsúlyozni kell a nyelvi környezet semmilyen tanulással fel nem érő lehetőségét.

A német képzőintézményeknek az együttműködés iránti nyitottságára konkrét példákat is találtam. A dán Danmarks Biblioteksskole és a Fachhochschule für Bibliothekswesen, Stuttgart között több, mint 10 éve fennálló kapcsolat keretében Gerd Schmidt, német főiskolai professzor 1989 áprilisában vendégprofesszorként több szemeszterben tartott könyvtár- és könyvtörténeti előadásokat. Az előadássorozatra a két intézmény közötti sikeres oktatócsere-program keretében került sor. Ugyancsak a stuttgarti főiskola 1989-ben szerződésben rögzítette a svéd Bibliotekshögskolan (Boras) képzőintézettel két éve meglévő kapcsolatát. Ennek keretében, a szokásos kiadványcsere kapcsolatokon kívül, professzorok, hallgatók, gyakornokok cseréjére is sor kerül, valamint közös tanfolyamokat tartanak. Hasonló egyezményt a nagy-britanniai Newcastle upon Tyne Polytechnic könyvtárosképző tanszékkal is előkészítettek.

Együttműködés az Európai Közösség tagországaiiban

Az Európai Közösség (EK) tagországai ötpontos könyvtári akcióprogramjának egyike a fejlett információtechnológiai eszközök, módszerek minél szélesebb körben történő elterjesztése, elsősorban is képzéssel és tanulmányutak biztosításával. Erre olyan nagy hangsúlyt helyeznek, hogy amíg a többi akcióprogramban résztvevő tagországot csak részben támogatja az EK Bizottsága anyagilag, a képzés, utazás teljes támogatást élvez. Ez a lehetőség persze elsősorban a tagországok információs szakembereinek áll rendelkezésére, de miután az EK szívesen látja könyvtári programjaiban a nem tagországok közreműködését is, talán a szakembercserében is részt vehetnek nem tagországok szakemberei is.

Az ERASMUS (European Community Action Scheme or the Mobility of University Students) program az 1987-88-as tanévtől kezdve kínál lehetőségeket különféle szakterületek egyetemi hallgatóinak. A Newsletter és a Directory of Programmes című kiadványokból lehet tájékozódni a több mint 1000 főiskolai intézményben való tanulási lehetőségekről. Sajnos az 1500-nál több egyetemközi együttműködési programból egyelőre mi, mint nem EK tagállam polgárai, nem részesülhetünk.

Kimondottan a kelet-európai országok és kezdetben csak Lengyelország és Magyarország támogatására szavazták meg viszont 1990 májusában a TEMPUS (Trans-European Mobility Programme for University Studies) programot. Az egyelőre ötéves időtartamra szóló 20 millió ECU-s költségvetési keretből 335 közös projektet és 1000 tanulmányutat finanszíroznak. A program az alábbi tevékenységi területeket fogja át: európai vállalatok, oktatási intézmények közötti közös projektek, legalább két ország részvételével; oktatók, diákok és adminisztratív dolgozók ösztöndíjas utaztatása; fiatalok személycseréje; európai egyesületekben való részvétel; információs és publikációs tevékenység támogatása. A program kezdési időpontja az 1990-91-es akadémiai év, irodája Brüsszelben van. (Címük: Bureau TEMPUS rue de Trèves, 45 B-100 Bruxelles, Tel.: 238-7833, Telefax: 238-7733.) A kelet-európai országokban helyi szervezeteket hoznak létre.

Az angliai Newcastle Polytechnic könyvtárosképző tanszékén - szintén az Európai Közösségi együttműködés jegyében - olyan adatbázis építésének próbaszakaszát kezdték meg, amelyik az angliai könyvtárosok európai munkavállalásával kapcsolatosan tartalmaz információkat. Bővebbet erről az alábbi címen lehet megtudni: dr. Michael Heine, Department of Librarianship and Information Studies, Newcastle Polytechnic, Ellison Place, Newcastle upon Tyne NE1 8ST.

A strasbourgi Európa Tanács központi könyvtárában háromhónapos gyakornoki munkára pályázhatnak könyvtárosok minden év januárjától, áprilisától és szeptemberétől kezdve. A jelentkezők egy részének havi 3000 frankos ösztöndíjat is tudnak biztosítani. Címük: Establishment Division, Council of Europe BP 431 R6, F-67006 Strasbourg Cedex.

Az NSZK-ban kérdőíves felmérésben kezdtek az egyes EK tagországokban meglévő könyvtárosi munkafeltételek számbavételére, a majdani munkaerőpiac szolgálatában. A tagországonként 10-10 intézménybe szétküldött kérdőív a könyvtárosi munkakörök képzettségi feltételeire és a jövedelmekre vonatkozó kérdéseket tartalmaz. A felmérést a bonni egyetemen készítik (Christinne *Schmiedeknecht*, Universität Bonn, Juristischer Seminar, Adenauerallee 24-42, D-5300 Bonn 1.)

Az angliai Loughborough University tanácskozást szervez nyolc EK tagállam könyvtárosképző iskolájának képviselője részvételével 1990 február-márciusában. A tanácskozás célja az információs ismeretek terjesztésének, cseréjének elősegítését fejlesztő programok egyeztetése. A tanácskozástól azt remélik, hogy a képzőintézmények tananyagának változtatásával, az ismeretek nagyobb körben való hozzáférhetővé tételével tágítani lehet a könyvtári- és információs kutatások területén az együttműködést. Bővebbet erről az alábbi címen lehet megtudni: Prof. Jack *Meadows*, Department of Library and Information Studies, Loughborough University, Leicestershire LE11 3TU.

***

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ szeretne hozzájárulni a maga eszközeivel ahhoz, hogy a szakembercserével kapcsolatos információk minél nagyobb körben váljanak ismertté. Minden olyan kezdeményezésnek (okulásul esetleg kudarcnak is), amelyeket tudomásunkra hoznak, vállaljuk széles körű megismertetését *Könyvtári levelező/lap* című havi hírlapunk segítségével. Szándékunk továbbra is minden olyan külföldi utazási lehetőségről hírt adni, amelyről az általunk rendszeresen dokumentált külföldi szaksajtóból értesülünk, vagy más módon tudomásunkra jut. Kérjük továbbá mindazokat, akik külföldön járnak és arról tanulmányúti jelentést készítenek, juttassák el a könyvtárunkba (Könyvtártudományi Szakkönyvtár, 1827 Budapest), hogy az más érdeklődők rendelkezésére is állhasson. Könyvtárunkban gazdag választéka található a különböző könyvtári minerváknak, címtáraknak, az egyes országok könyvtárügyét bemutató monográfiáknak, szakkikkeknek és útijelentéseknek, amelyekre felhívjuk a kiutazni szándékozók figyelmét a minél alaposabb felkészülés érdekében. Szintén ismételten figyelmükbe ajánljuk az ingyenes szolgáltatásként igénybe vehető nyelvananyag gyűjteményünket annak érdekében, hogy a külföldre utazók minél felkészültebben, a szakismeretek eredményes cseréjét elősegítő nyelvismeret birtokában indulhassanak útnak.

... ..

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGNEK SINCS PÉNZE KÖNYVTÁRÜGYRE, illetve kevesebb, mint várták. - A készülő ötéves kutatási-fejlesztési programok keretében a távközlési ("telematikai") programon belül finanszírozzák a könyvtárközi együttműködés infrastruktúrájának fejlesztését. A terv legújabb változata az ötéves távközlési programra 380 millió, ebből a könyvtárakra 30-50 millió ECU-t szán. A könyvtárosok le vannak sújtva, mert ők 95 milliót tartottak szükségesnek. A programnak egyébként több lépcsőben kell még megszereznie az EK illetékes szerveinek jóváhagyását, amíg - úgy egy év múlva - effektív ECU (1 ECU valamivel több 1 dollárnál) lesz belőle.

Az EK akciójának előfutára az a három évre tervezett kísérlet, amelyre egy angol regionális könyvtári hálózat (a LASER), a holland könyvtárgépesítési központ (a PICA) és a francia Oktatásügyi Minisztérium szövetkezett. Ennek során az Open Systems Interconnection hálózat-összekapcsolási rendszer működését próbálják ki a három intézmény hálózata közötti könyvtárközi kölcsönzési (és címazonosítási) tevékenységben, szintén az Európai Közösség pénzügyi támogatásával. (Library Association Record, 1990. febr.)